

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA GELEŽINKELIŲ IR PAŠTO REGULIAVIMO GRUPĖ

PRIEIGOS PRIE GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪROS SĄLYGŲ VERTINIMO METODIKA

1. METODIKOS TIKSLAI

1.1. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, kaip geležinkelių transporto rinkos reguliuotoja, siekdama, kad potencialiems ir esamiems geležinkelių transporto rinkos dalyviams būtų sudarytos kuo palankesnės, sąžiningesnės ir aiškesnės prieigos prie Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros – viešosios geležinkelių infrastruktūros ir geležinkelių paslaugų įrenginių – sąlygos, parengė prieigos prie geležinkelių infrastruktūros sąlygų – prieigos indekso – vertinimo metodiką. Ši metodika – priemonė, padedanti identifikuoti prieigos prie geležinkelių infrastruktūros sąlygų problemas, įvertinti jų reikšmingumą ir mastą bei stebėti prieigos sąlygų raidos tendencijas.

2. PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR SANTRUMPOS

2.1. **Infrastruktūra** – Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūra, apimanti viešąją geležinkelių infrastruktūrą, valdomą AB „LTG Infra“, ir geležinkelių paslaugų įrenginius, valdomus tiek viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, tiek privačių geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių;

2.2. **Metodika** – Prieigos prie geležinkelių infrastruktūros sąlygų vertinimo metodika (šis dokumentas);

2.3. **Kriterijus** – požymis, pagal kurį vertinamas tam tikro reikalavimo, susijusio su prieigos sąlygomis, laikymasis;

2.4. **Prieiga** – galimybė naudotis geležinkelių infrastruktūra;

2.5. **Prieigos indeksas** – bendrasis išvestinis rodiklis, skaitine išraiška apibūdinantis prieigos prie geležinkelių infrastruktūros sąlygas;

2.6. **Prieigos rodiklis** – suvestinis skaitinis rodiklis, kuriuo įvertinamas tam tikros kategorijos reikalavimų (kriterijų grupės), susijusių su prieigos sąlygomis, laikymasis;

2.7. **Rinka** – geležinkelių transporto paslaugų rinka;

2.8. **RRT** – Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, geležinkelių transporto rinkos reguliuotoja;

2.9. **Valdytojas** – viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas AB „LTG Infra“.

3. PRIEIGOS INDEKSAS

3.1. Prieigos indeksas yra išvestinis kiekybinis įvertis, apskaičiuojamas remiantis trimis prieigos rodikliais. Pagal 1-ąjį prieigos rodiklį vertinama prieigos sąlygų informacija, susijusi su prasidėjusiu tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiu, pagal 2-ąjį ir 3-ąjį prieigos rodiklius – pasibaigusį kalendorinių metų faktinė informacija. Kiekvienam prieigos rodikliui suteikiamas tam tikras reikšmingumo lygis, vadinamas svoriu. Kuo didesnis prieigos rodiklio svoris, tuo didesnę įtaką to rodiklio įvertis turės prieigos indekso įverčiui. Prieigos rodikliai ir jų reikšmingumo lygiai (svoriai) nurodyti 1 lentelėje.

1 lentelė. Prieigos indekso rodikliai ir jų reikšmingumo lygiai (svoriai)

Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio paaiškinimas	Svoris
1.	Informacija apie prieigą prie infrastruktūros	Parodo, ar esamiems ir potencialiems rinkos dalyviams laiku ir aiškiai suteikiama visa reikiama informacija apie prieigos prie infrastruktūros (viešosios geležinkelių	0,5

		infrastruktūros ir geležinkelių paslaugų įrenginių) ir naudojimosi ja sąlygas.	
2.	Valdytojo konsultavimasis	Parodo, ar valdytojas įtraukia suinteresuotuosius asmenis į savo sprendimų priėmimą ir, ar teikia paslaugas atsižvelgdamas į tų asmenų poreikius.	0,2
3.	RRT pagrįstais pripažinti skundai, nustatyti įpareigojimai, skirtos sankcijos	Parodo, ar yra kitų požymių, kad esama faktinių problemų, susijusių su prieiga prie infrastruktūros.	0,3

3.2. Kiekvienas prieigos rodiklis vertinamas pagal tam tikrus kriterijus. Kiekvienam kriterijui taip pat suteikiamas svoris, lemiantis kriterijaus įtaką skaičiuojant atitinkamą rodiklį. Prieigos rodikliai ir jų vertinimo kriterijai nurodyti šios metodikos 4 dalyje.

3.3. Prieigos indekso maksimali reikšmė yra 100 balų¹. Prieigos indeksas apskaičiuojamas vieneriems kalendoriniams metams šios metodikos 5 dalyje nurodyta tvarka.

3.4. Prieigos indeksas apskaičiuojamas ir RRT svetainėje viešai paskelbiamas per 15 darbo dienų nuo kalendorinių metų, kuriems skaičiuojamas šis indeksas, pabaigos. Prieigos indeksas priskiriamas metams, kuriais atliekamas prieigos indekso vertinimas². Skelbiant prieigos indeksą kartu skelbiama prieigos indekso skaičiuoklė, apimanti visus faktinius įverčius pagal visus prieigos indeksui apskaičiuoti naudotus rodiklius ir kriterijus. Pateikdama šią išsamią informaciją, RRT, esant poreikiui, taip pat gali nurodyti veiksnius, lėmusius atitinkamą įvertį (visų pirma – kai skiriamas mažesnis nei maksimalus įvertis).

4. PRIEIGOS RODIKLIŲ APRAŠYMAI, VERTINIMO KRITERIJAI IR METODAI

4.1. 1 rodiklis. Informacija apie prieigą prie infrastruktūros

Vertinimo pagrindas: Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso (toliau – [GTK](#)) 24⁴ straipsnyje valdytojui nustatytas reikalavimas skelbti Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatus (toliau – TN) laikantis RRT nustatytų TN turinio aprašo³ reikalavimų ir Reglamento 2017/2177⁴ 4–5 straipsniuose geležinkelių paslaugų įrenginių (toliau – GPĮ) operatoriams nustatytas reikalavimas skelbti GPĮ aprašus.

Kas vertinama: ar TN parengti pagal GTK 24⁴ straipsnio ir TN turinio aprašo reikalavimus ir (ar) tinkamai skelbiami GPĮ aprašai.

Vertinimo kriterijai:

Nr.	Kriterijaus pavadinimas	Svoris	Vertinimo metodas
1.	Patvirtintuose TN pateiktos informacijos atitiktis RRT nustatytiems TN turinio reikalavimams	0,7	1. Pradinis įvertis pagal šį kriterijų – 100 balų. 2. Įvertinamas TN turinio aprašo reikalavimų laikymasis pagal kiekvieną punktą ⁵ : - jei pagal kurį nors TN turinio reikalavimą (TN aprašo papunktį) trūksta dalies informacijos ir (arba)

¹ Atsižvelgiant į tai, kiekvienas kriterijus taip pat vertinamas naudojant 100 balų skalę.

² Pavyzdžiui, jei prieigos indeksas skaičiuojamas prasidėjus 2026-iesiems kalendoriniams metams, laikoma, kad tai yra 2026 m. prieigos indeksas.

³ Patvirtintas RRT direktoriaus 2020 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. (1.9E)1V-524 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatų turinio reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (galioja iki 2025 m. balandžio 30 d.). Nuo 2025 m. gegužės 1 d. įsigalioja TN turinio aprašas, patvirtintas RRT tarybos 2024 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. TN-825 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatų turinio reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (taikomas 2026–2027 m. ir vėlesniems TN).

⁴ 2017 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2177 dėl galimybės naudotis geležinkelių paslaugų įrenginiais ir su geležinkeliais susijusiomis paslaugomis.

⁵ Vertinimo punktų sąrašas pateiktas pridėtoje prieigos indekso skaičiuoklėje.

			informacija pateikta netinkamai, pradinis 100 balų įvertis mažinamas 2 balais už kiekvieną tokį punktą; - jei pagal kurį nors punktą informacija nepateikta arba pateikta visiškai netinkamai, pradinis 100 balų įvertis mažinamas 5 balais už kiekvieną tokį punktą. 3. Jei TN trūkumų yra tiek daug, kad atimamų balų suma siekia 100, laikoma, kad įvertis pagal šį kriterijų yra 0 (neigiamas įvertis netaikomas).
2.	GPĮ aprašų atitiktis reikalavimams	0,3	1. Įvertinama kiekvieno paskelbto GPĮ aprašo atitiktis Reglamento 2017/2177 4 straipsnyje nustatytiems GPĮ aprašo turinio reikalavimams pagal kiekvieną punktą ⁶ : - jei informacija GPĮ apraše yra tinkamai pateikta, skiriamas 1 balas; - jei trūksta dalies informacijos ir (arba) informacija pateikta netinkamai, skiriama 0,5 balo; - jei informacijos nėra arba ji pateikta visiškai netinkamai – skiriama 0 balų. 2. GPĮ aprašo atskirų punktų atitiktis įverčiai sudedami – gaunamas bendras GPĮ aprašo įvertis. 3. Apskaičiuojama GPĮ aprašo procentinė atitiktis reikalavimams: bendras GPĮ aprašo įvertis padalijamas iš atitinkamam GPĮ aprašui aktualių reikalavimų skaičiaus ir padauginama iš 100. Jei žinomas GPĮ operatorius nėra paskelbęs aprašo (-ų), jo skelbtiniams ⁷ GPĮ aprašams suteikiami nuliniai įverčiai (0). 3. Bendras įvertis pagal šį kriterijų apskaičiuojamas kaip visų paskelbtų ir skelbtinų GPĮ aprašų įverčių vidurkis.

4.2. 2 rodiklis. Valdytojo konsultavimasis

Vertinimo pagrindas: GTK 24 straipsnio 1 dalies 7 punkte valdytojui nustatytas reikalavimas rengti konsultacijas su viešosios geležinkelių infrastruktūros naudotojais (toliau – naudotojai) ir kitais asmenimis ir skelbti jų apžvalgą; valdytojo Konsultavimosi su geležinkelio įmonėmis (vežėjais), pareiškėjais ir kitais asmenimis taisyklės⁸.

Kas vertinama: ar valdytojas tinkamai konsultuojasi su naudotojais dėl jų poreikių ir su naudotojais bei RRT dėl TN ir kitų dokumentų.

Vertinimo kriterijai:

Nr.	Pavadinimas	Svoris	Vertinimo metodas
1.	Valdytojo metinės konsultacijos su naudotojais siekiant aptarti jų poreikius	0,4	Konsultacijos vyko, paskelbta jų apžvalga – 100 balų, konsultacijos vyko, apžvalga nebuvo paskelbta – 50 balų, konsultacijos nevyko – 0 balų.

⁶ Vertinimo punktų sąrašas pateiktas pridėtoje prieigos skaidrumo indekso skaičiuoklėje.

⁷ Jei yra žinoma, kiek GPĮ įrenginių turi žinomas GPĮ operatorius, kuris neskelbia GPĮ aprašo (-ų), taikomas atitinkamas skelbtinų GPĮ aprašų skaičius. Jei GPĮ skaičius nežinomas, laikoma, kad turėjo būti parengtas vienas GPĮ aprašas.

⁸ Patvirtintos AB „LTG Infra“ generalinio direktoriaus 2025 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. SPR-L1(INFRA)-41/2025.

2.	Valdytojo konsultacijos dėl TN projekto: ar prieš priimant naują TN redakciją vykdyta viešoji konsultacija	0,3	Apskaičiuojamas valdytojo rengtų konsultacijų dėl TN skaičiaus ir priimtų TN redakcijų skaičiaus procentinis santykis (<i>vykdytos konsultacijos dėl TN / priimtų TN redakcijų * 100</i>).
3.	Valdytojo konsultacijos dėl TN projekto: ar konsultacijų trukmė (terminai) atitiko teisės aktų reikalavimus	0,15	Apskaičiuojamas tinkamais terminais valdytojo surengtų konsultacijų skaičiaus ir visų vykusių konsultacijų skaičiaus procentinis santykis (<i>tinkamais terminais surengtos konsultacijos dėl TN / visos vykdytos konsultacijos dėl TN * 100</i>).
4.	Valdytojo konsultacijos dėl kitų dokumentų: ar konsultacijų trukmė (terminai) atitiko keliamus reikalavimus	0,15	Apskaičiuojamas tinkamais terminais valdytojo surengtų konsultacijų dėl kitų dokumentų skaičius ir visų vykusių konsultacijų skaičiaus procentinis santykis (tinkamais terminais surengtos konsultacijos dėl kitų dokumentų / visos vykdytos konsultacijos dėl kitų dokumentų * 100).

4.3. 3 rodiklis. RRT pagrįstais pripažinti skundai, nustatyti įpareigojimai ir skirtos sankcijos

Vertinimo pagrindas: RRT pagrįstais pripažinti pareiškėjų skundai; atsižvelgiant į skundų, tyrimų ar kitų RRT atliktų veiksmų, pvz., patikrinimų, rezultatus, RRT nustatyti įpareigojimai ūkio subjektams; RRT skirtos sankcijos, susijusios su prieiga prie infrastruktūros, kaip požymiai, kad yra problemų, susijusių su prieigos prie infrastruktūros sąlygomis.

Kas vertinama: kiek gautų skundų RRT pripažino pagrįstais, kiek priėmė sprendimų arba skyrė sankcijų, susijusių su prieiga prie infrastruktūros.

Vertinimo kriterijai:

Nr.	Pavadinimas	Svoris	Vertinimo metodas
1.	RRT pagrįstais pripažinti skundai	0,3	Bent vienas skundas pripažintas pagrįstu arba daugiau kaip vienas skundas pripažintas iš dalies pagrįstu – 0 balų; tik vienas skundas, jis pripažintas iš dalies pagrįstu – 50 balų; nė vienas skundas nepripažintas bent iš dalies pagrįstu – 100 balų.
2.	RRT nustatyti įpareigojimai (išnagrinėjus skundus, atlikus tyrimus, patikrinimus ir pan.)	0,3	Įpareigojimų nenustatyta – 100 balų, nustatytas bent vienas įpareigojimas – 0 balų.
3.	RRT skirtos sankcijos	0,4	Sankcijų neskirta – 100 balų, skirtas įspėjimas – 50 balų, skirta ekonominių sankcijų – 0 balų.

5. PRIEIGOS SKAIDRUMO INDEKSO APSKAIČIAVIMO TVARKA

5.1. Prieigos skaidrumo indeksas apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$PSI = \sum (Sk_{R_i} \times R_i)$$

Čia:

PSI – prieigos skaidrumo indeksas,

Sk_{R_i} – i rodiklio svorio koeficientas,

R_i – i rodiklio įvertis, apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$R_i = \sum (Sk_{Kj} \times KI_j)$$

Čia:

Sk_{Kj} – j kriterijaus svorio koeficientas,

KI_j – j kriterijaus įvertis.

5.2. Prieigos indekso apskaičiavimo tvarka:

- a) pagal kiekvieną rodiklį apskaičiuojamas kiekvieno kriterijaus įvertis;
- b) pagal šio punkto a papunktį apskaičiuoti kiekvieno rodiklio kriterijų įverčiai padauginami iš atitinkamo kriterijaus svorio – gaunami svoriais pakoreguoti kriterijų įverčiai;
- c) pagal šio punkto b papunktį gauti svoriais pakoreguoti kriterijų įverčiai sudedami – gaunami rodiklių įverčiai;
- d) pagal šio punkto c papunktį gauti rodiklių įverčiai padauginami iš atitinkamam rodikliui nustatyto svorio – gaunami svoriais pakoreguoti rodiklių įverčiai;
- e) pagal šio punkto a papunktį gauti svoriais pakoreguoti rodiklių įverčiai sudedami – gaunamas prieigos skaidrumo indekso įvertis.

Priedama. Prieigos indekso skaičiuoklė.xlsx